

N:o 91.

Af herr **P. M. Olsson** i Blädinge, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rätt för ägare af byggnader, som uppförts å annan tillhörig mark inom köping eller annat samhälle, där allmän byggnadsordning tillämpas, att tillösa sig marken.*

Vid förra årets riksdag dristade jag i motion n:o 89 väcka förslag, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhänga om utredning om och i hvilken ordning ägare af byggnader, som uppförts å annan tillhörig tomt inom vissa samhällen, må vinna rätt att vid nyttjanderättstidens utgång tillösa sig tomten, samt att Kungl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill nämnda utredning kunde föranleda.

Ehuru lagutskottet icke ansåg sig kunna tillstyrka bifall till motionen, erkändes dock »att de berörda förhållandena äro förtjänta af synnerlig uppmärksamhet», och nära nog samtliga talare, som uppträdde under debatten i Riksdagens Andra Kammare, uttalade sina sympatier för motionens syfte, om än åtskilliga anmärkningar mot densamma framställdes, och vid den omröstning, som därefter skedde segrade utskottets utlåtande med endast 11 rösters majoritet.

Detta på det hela taget välvilliga mottagande, som motionen rönt, inger mig mod att i år ånyo för Riksdagen framlägga de bekymrade tomtinnehafvarnes, de på ofri grund sittande husägarnes sak, som jag hoppas att Riksdagen på ett eller annat sätt skall söka råda bot för.

Visserligen är det godt och väl, att Kungl. Maj:t nu framlagt ett lagförslag om nyttjanderätt till fast egendom, däri jämväl tomträtten är inbegripen, så att dragligare förhållanden kunna väntas för framtiden, men alla de samhällen, som öfver hela landet hittills vuxit upp på mestadels ofri grund, äro därmed ingalunda hjälpta. De, hvilka där byggt

och bo, kunna när som helst, efter att kontraktstiden är utgången, vräkas, och deras kanske enda tillgång är därmed tillspillogifven, ja ofta ännu mera, enär långtifrån alla hafva sina byggnader betalta. Det samhälle, de hvar i sin stad frivilligt eller genom mer eller mindre tryckande förpliktelser och samhälleliga påbud alltså bidragit att ordna, icke allenast med gator och trottoarer, utan äfven i sanitärt hänseende, är nu icke längre deras, utan faller i en annans händer som en mogen frukt. Det kan väl ej nekas, att detta är brutala förhållanden, för hvilkas ordnande snar hjälp är af nöden.

Då det hela sammanlagdt rör sig om stora värden, kanske miljoner, som stå på spel, anser jag saken vara af den betydelse, att statsmakterna böra träda emellan och söka ordna så emellan tomtägare och husägare, att såväl den enes som den andres rätt och bästa blifva tillgodosedda.

Sättet, hvarpå detta bör ske, kan förefalla olika och torde bäst utrönas genom en allsidig utredning.

Bästa lösningen för tomträttsinnehafvarne är tvifvelsutan expropriationsrätt för samhället, då såväl tomtfrågan som gatutläggningar m. m. kunde på ändamålsenligaste sätt ordnas.

Visar det sig emellertid, att så icke kan ske, vore det icke mera än rätt och billigt, att husägarne antingen finge tomträtten ytterligare på viss tid förlängd eller att tomtägaren förpliktades erlagga lösen för samtliga å tomten uppförda byggnader och hägnad m. m. af värde, som kan hänföras till tomtbesittningen, exempelvis trottoarer, alltefter ojäfviga mäns värdering.

På grund af hvad jag här anfört vill jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t an-
hålla, det tacktes Kungl. Maj:t låta utreda, om och
på hvad sätt ägare af byggnader, som uppförts å annan
tillhörig, inom köping och municipalsamhälle, större
samhälle vid järnvägsstation, fiskeläge och annat därmed
jämförligt samhälle, belägen och på minst 30 år upp-
låten byggnadstomt, må vinna en mera tryggad rättslig,
ställning, samt för Riksdagen framlägga det förslag
hvertill nämnda utredning föranleder.

Stockholm den 24 januari 1907.

P. M. Olsson.